

udfat for at skulle beholde en uduelig Lærer, end en privat Anstalt. At der jo klæber en hel Del andre Mangler ved private Anstalter, og at der er Omraader, som de private Anstalter ikke kunne magte, det er sikkert; men her forekommer det Mindretallet, at det private Initiativ har kunnet magte sin Opgave. Det indrømmes fra alle Sider, at de Lærere, vi hidtil have faaet, have været overordentlig dygtige, lige saa praktisk dygtige som Lærerne, naaget vi have 4 Statsseminarier; og hvad det teoretiske angaar, saa staa Lærerne langt over Lærerne, idet nemlig af de ca. 1,400 Lærere, som ere dimitterede — jeg har ikke taget Tallet for sidste Aar med, da vi først have faaet Oplysningerne derom i Hænde, efter at Betænkningen var ombet — have ikke mindre end 865 taget 1ste Karakter og deraf endog 116 med Udmærkelse. Det have de private Anstalter kunnet præstere, hvad Kundskaber angaa. Naar altsaa baade Teori og Praksis tale for, at de private Kvindeseminarier kunne løse deres Opgave paa tilfredsstillende Maade, saa er Mindretallet ikke i Stand til at se, hvorfor vi skulde være saa forhippede paa at faa denne store Statsanstalt med en saa overordentlig stor Bekostning. Man skulde næsten tro, at vi stod med et stort Overflud i Statskassen, og at det eneste, det galdt om, var at faa givet ud deraf. — Ja man siger jo: en Statsanstalt vilde være bedre for Lærerne, idet det er bekendt, at de under deres nuværende Uddannelse forcere Læringen saa meget, at de tage baade aandelig og legemlig Skade. Lad os dog nu se lidt paa, hvorledes det vil gaa med en saadan Anstalt. Gangen vil vel blive den, at der bliver holdt en Optagelseseksamen ligesom nu i Statsseminarierne; man vil antage, at der vil komme ikke saa faa til disse Optagelseseksaminer, netop fordi Undervisningen er budt til en saa billig Pris, idet den Betaling, der staa, vel næsten maa regnes som Betaling for Kosten. Seminariet vil blive nødt til at vrage de daarligere og optage de bedre; de, der have de fleste Kundskaber er det nødt til at tage, men tro de Herrer, at det just vil falde sammen med de fattige? Tværtimod turde det vise sig, at de, der have Raad til Uddannelse, de, der har haft den bedste Skolegang og have haft Raad til at koste paa den selv, ere dem, der komme i Betragtning, og som optages; men det ere ikke ensbetydende med, at de ere fattige, snarere vil det omvendte være Tilfældet. Dertil kommer, at det kun er en ubetydelig Del af dem alle, der kan optages. Der vil vel blive ca. 100 i alt; men deraf kan der kun være Tale om $\frac{1}{6}$, det vil sige 20 eller vel snarere

$\frac{1}{6}$, saa de se, at det dels kun bliver en lille Part og dels ikke de uformuende, det er der som sagt ingen Grund til at tro, men snarere vil det omvendte blive Tilfældet. Nej, vil man gøre noget for de uformuende, tror jeg, at den Vej, som vi anvise, er den rigtige, nemlig at give dem større Understøttelse; — om man vil forhøje de 15,000 Kr. til 30,000 eller ikke gaa slet saa stærkt frem, er jo en Sag for sig, men man maa give dem større Understøttelse, for at de kunne have Tid til at læse og ikke behøve at haste saa stærkt, og for at de kunne faa ordentlig Kost og Underhold, i den Tid de læse. Dette vil jo netop naas ad den Vej, Mindretallet foreslaar, at forhøje disse Understøttelser.

Endelig anføres, at man maa have denne Anstalt som en Mønster- eller Normal-skole. Mindretallet mener nu, at den Erfaring, vi have fra Lærernes Uddannelse, ikke synes at tyde paa, at disse Normal-skoler nytte noget for den private Undervisnings Udvikling. Jeg skal ikke bestride, at Normal-anstalter i mange Henseender kunne være nyttige paa andre Omraader, men det synes ikke, at Erfaringen her taler derfor, og det er dog den bedste Læremester. Vi have 4 Normal-skoler for Lærere, men de Resultater, der ere komne ud af den private Undervisning, synes ikke at tale for, at Normal-skolerne have haft nogen saa særlig god Virkning. De privat underviste Lærere staa, som jeg allerede har oplyst, hvad Karaktererne angaa, langt over Lærerne, der dog have deres Normal-skoler, saa Erfaringen synes ikke at stadfæste Normal-skolernes gavnlige Virkning.

Man siger man — og det turde vel være en Hovedgrund, i hvert Fald efter Anmærkningerne — at Tanken om Fogeskoler eller Bogeskoler fæster stadig mere og mere Rod i Befolkningen. Det er rigtigt; den fæster stadig og vil efterhaanden mere og mere fæste Rod, og jeg tror ogsaa, den bør det. Dertil siger man nu, behøver man disse Lærere, og det er en af Grundene til, at man vil have en saadan Statsanstalt, for at man derved kan tilføre Bogeskolerne ny Præster. Thi, hedder det, skal Skolevæsenet udvikles, er det nødvendigt, at ogsaa Bogeskolerne udvikles. Jeg er fuldstændig enig med Motiverne i Konklusionen; men jeg er alt andet end enig i Præmisserne. Naar man ser, at der dog kun kan dimitteres 20, og at det vil være de bedst forberedte og dem, der have faaet en regelmæssig Uddannelse, kan man dog sige sig selv, at de ville blive overordentlig søgte, og at de ikke ville gaa ud til Bogeskolerne, med en Løn, som, naar man sætter den højt, ikke kan blive over 600 Kr. — jeg mener for